

برنامه درسی شیرتجویری

اشاره

«برنامه ویژه مدرسه» برنامه‌ای است که در آن با اعتماد به صلاحیت و توان مدرسه، مجوز برنامه‌ریزی درسی، اجرا و ارزشیابی، حجم معینی از زمان رسمی آموزش (تا ۶۰ ساعت) به مدرسه واگذار شده است. در برنامه‌ریزی درسی سطح مدرسه این مجال و فرصت به مدرسه داده شده است که خودش برای پرداختن به وجوه متمیز برنامه‌های درسی ویژه‌اش تصمیم بگیرد. راهکار ۵-۵ سند تحول بنیادین، در بند ۲-۱۳ برنامه

معصومه بهاری

معاون آموزشی استان مرکزی، اراک، ناحیه ۲

آموزش رسیده‌ایم.

مدرسه‌ای در جهت تهیه برنامه‌های درسی ویژه خود موفق عمل خواهد کرد که در آن اجتماع حرفه‌ای معلمان با تأکید بر موضوعات اصلی و مورد نیاز دانش‌آموزان شکل بگیرد و انتخاب عنوان‌ها، برنامه، هدف، محتوا و سرفصل‌های هر برنامه توسط شورای مدرسه و با هدایت و مسئولیت مدیر انجام شود. سپس آگاه‌سازی والدین با روش‌های گوناگون انجام گیرد. انتخاب موضوعات مفید و برآمده از خواست‌سنجی و نیازسنجی دانش‌آموزان، خانواده‌ها و مرتبط با زندگی واقعی، یکی از راه‌های ارتقای کیفیت برنامه‌هاست.

به دلیل اهمیت تأثیر بهره‌گیری از محتوای الکترونیکی در فرایند یاددهی - یادگیری، راهکارهای آموزش تولید محتوای الکترونیکی به دانش‌آموزان را بررسی می‌کنیم. اقدامات آموزش می‌تواند چنین باشد: استفاده از تکنیک‌های تشویق؛ روش‌های نوین و متنوع تدریس و فناوری آموزشی؛ توسعه فعالیت‌های گروهی؛ تعمیر تجهیزات رایانه‌ای کلاس هوشمند؛ ایجاد حس رقابت سالم در بین دانش‌آموزان برای تقویت انگیزه. با مقایسه داده‌ها مشخص می‌شود، روند آموزش یادگیرندگان متحول شده است، فضای علمی بانشاط و پویایی برای رسیدن به اهداف متعالی تربیتی، آموزشی و پرورشی به وجود می‌آید و تعداد زیادی از دانش‌آموزان به تولید محتوا و

درسی ملی، در سیاست‌های ابلاغی، در بسیاری از بخش‌های مبانی نظری تحول بنیادین به این موضوع تأکید شده است که تا بیست درصد از محتوا باید با توجه به نیازهای محلی و بومی طراحی و تولید شود و بخشی از برنامه درسی در اختیار مدرسه گذاشته شود. براساس مصوبه ۹۲۶ شورای عالی آموزش و پرورش، برنامه ویژه مدرسه (بوم) در زمینه موضوعات آموزشی، مهارت آموزشی و فعالیت‌های میدانی سازمان‌دهی می‌شود. به‌طور کلی، هر برنامه‌ای که در رشد دانش‌آموزان در ساحت‌های شش‌گانه رشد و تربیت، یعنی رشد اعتقادی و دینی و اخلاقی، رشد علمی و فناورانه، رشد سیاسی و اجتماعی، رشد هنری و زیبایی‌شناسانه، رشد زیستی و بدنی، و رشد اقتصادی و حرفه‌ای و معیشتی دانش‌آموزان مؤثر باشد، امکان ورود به برنامه ویژه مدرسه را دارد.

بیان مسئله

یادگیری بیشترین زمان زندگی کودک را به خود اختصاص می‌دهد؛ خواه یادگیری مستقیم در محیط آموزشی و خواه یادگیری غیرمستقیم در شرایط پیش‌بینی نشده. آموزش زمانی مفید است که فراگیرندگان بتوانند در دانسته‌های خود تغییری ایجاد کنند. به‌طورمثال، دانش‌آموزان آموخته‌های خود را در آزمایشگاه مدرسه به نمایش بگذارند و یا با انجام پروژه‌های علمی، مثل جابربن حیان و جشنواره خوارزمی و یا تولید محتوای آموزشی، آنان را به سمت کاربرد و تولید علم سوق دهند. وقتی آن‌ها آموخته‌های خود را به کار ببندند، به هدف

۱۰. به کارگیری روش‌های نوین تدریس؛
۱۱. ایجاد حس رقابت سالم در بین دانش‌آموزان برای تقویت انگیزه دانش‌آموزان؛
۱۲. برگزاری کارگاه‌ها و کلاس‌های مربوط به سواد رسانه‌ای برای دانش‌آموزان؛
۱۳. شرکت دانش‌آموزان در جشنواره‌ها و مسابقات دانش‌آموزی در سطح شهر و استان؛
۱۴. ارائه الگوها و نمونه کار از محتوای الکترونیکی برای ملموس کردن فرایند کار و ایده‌پردازی برای دانش‌آموزان؛
۱۵. تدوین برنامه عملیاتی و تقویم اجرایی بوم با موضوع آموزش محتوای الکترونیکی؛
۱۶. به کارگیری روش‌های آموزش مانند مشارکت و همیاری بین دانش‌آموزان و همسال‌سنجی در بین آن‌ها به منظور تسریع یادگیری و جذابیت بیشتر مطالب آموزشی؛
۱۷. افزایش سطح اطلاعات مربی و معلم در زمینه موضوع، از طریق شرکت در کارگاه‌ها و دوره‌های بازآموزی یا ضمن خدمت و ...

دستاورد

۱. شرکت اکثر دانش‌آموزان پایه ششم در جشنواره تولید محتوای الکترونیکی در سال جاری و ارسال آثار آنان به دبیرخانه این جشنواره در استان مرکزی؛
۲. ایجاد انگیزه و تقویت حس رقابت و پیشرفت در تولید محتوای الکترونیکی بین دانش‌آموزان؛
۳. بهبود وضعیت سواد رسانه‌ای دانش‌آموزان؛
۴. کسب مهارت‌های فردی و اجتماعی در فرایند یادگیری فناورانه؛
۵. برگزاری نمایشگاه بوم.

منابع

کتاب‌ها

۱. سند تحول بنیادین آموزش و پرورش (۱۳۹۰). سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی.
۲. سند برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۱). سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی.
۳. راهنمای عمل برنامه ویژه مدرسه (بوم). ۱۳۹۷. سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی.
۴. حمدی، محمد و دیگران (۱۳۹۳). رهاورد معلم پژوهنده. اراک. انتشارات سهمی.
۵. رثوف، علی (۱۳۸۴). آنچه یاد می‌دهیم آنچه یاد می‌گیرند. انتشارات مدرسه. چاپ اول. تهران.
۶. قاسمی پویا، اقبال (۱۳۸۸). راهنمای پژوهش در عمل، تهران، پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش.

پژوهش‌ها و نشریات

۱. شکوهی فرد، طاهره و همکاران (۱۳۹۶). تولید محتوای الکترونیکی و نقش معلمان در توسعه و گسترش آن در مدارس. میناب.
۲. فاضلی، نعمت‌الله (۱۳۹۲). شادی چیست و از کجا می‌آید. اراک.
۳. مجله رشد آموزش ابتدایی. بهمن ۹۵. شماره ۵.

شرکت در جشنواره تولید محتوای الکترونیکی موفق می‌شوند. این پژوهش به دنبال راهی است برای آموزش کار با رایانه و تولید محتوای الکترونیکی به دانش‌آموزان پایه ششم در چهارچوب برنامه ویژه مدرسه (بوم).

در مدرسه ما، به منظور آموزش تولید محتوا در قالب برنامه بوم، چند راهکار اجرا شد:

فرایند راهبری طرح

۱. خواست‌سنجی و نیازسنجی از دانش‌آموزان؛
۲. نیازسنجی و بررسی علاقه‌مندی دانش‌آموزان از خانواده‌های آن‌ها؛
۳. استفاده از محیط‌های یادگیری متنوع و عضویت در مراکز علمی مثل پژوهش‌سرای دانش‌آموزی و کتابخانه‌ها؛
۴. تشکیل جلسات هماهنگی کارکنان مدرسه برای تصمیم‌گیری و اجرای برنامه بوم؛
۵. برگزاری جلسات توجیهی و اطلاع‌رسانی اهداف و روش‌های اجرای برنامه بوم برای والدین؛
۶. تقویت و توسعه فعالیت‌های گروهی؛
۷. تهیه و تعمیر تجهیزات هوشمند کلاس؛
۸. تشویق و تقدیر از فعالیت‌های هر چند کوچک، اما بارز فراگیرندگان؛
۹. بهره‌گیری از محتوای الکترونیکی در تدریس موضوعات گوناگون؛